

Benkő András

Református kántorképzés Erdélyben a két világháború között – II.

1. sz. függelék

A kántor- ill. kántortanítói nevelésben és a kántori gyakorlatban használt könyvek, gyűjtemények

- 1838 *Megújított Énekeskönyv* az Erdélyi Nagy Fejedelemségbeli Evangelico-Reformata Anyaszentegyház használatára. Kv. [1908-ig volt használatban utánnomások formájában, kisebb módosításokkal]
- 1848 Szotyori Nagy Károly: *Templomi Karénekeskönyv* Erdélyországi ev. ref. egyház számára. [Az 1838-as Énekeskönyv alapján]
- 1856 Bothos István: *Az orgonálás mesterségének gyakorlati megtanulására vezető népszerű utasítás és a Kolozsvárt 1838-ban megújítva kiadott evang. reform. énekeskönyvbeli dicséretes és zsoltárok közé és utójátékokkal ezen mód szerint letéve*. Kv.
- 1859 Szotyori Nagy Károly: *Templomi és halotti karénekeskönyv* magyarországi reformátusok számára.
- 1871 Nagy Kostoló vagy műénektan felsőbb elemei. Kiadja a nagyenyedi Evang. Ref. Tanító-képezde. Pesten.
- 1875 Sándor Domokos és Horváth Gyula: *Vezérkönyv a népiskolai énektanításhoz*, kiváló tekintettel az osztatlan iskolára. Weber J. R. berni zeneigazgató rendszere nyomán. Eger.
- 1879 Sándor Domokos: *Weber J. R. vezérkönyve a népiskolai énekoltatáshoz*, kiváló tekintettel az osztatlan iskolára. Átdolgozta S. D. Déva.
- 1887–1889 Hoós János: *Eredeti Magyar Daltár*. [A kor fogalma szerinti népdalgűjtemény]
- 1888 Szerk. Deák Gerő és Makai Jenő: *Magyar Kalliopé*. 202 egy, két s háromszólamú egyházi és világi énekek. Szászváros. [A szerkesztők egyike kollégiumi tanár, a másik ref. kántor volt]
- 1889 Hoós János: *Dalkönyvecske népiskolák számára I–II*. [Egy- és többszólamú gyermekdalok]
- 1890 Sándor Domokos: *Gyakorló-könyv a népiskolai énektanításhoz*. Weber J. R. berni zeneigazgató rendszere nyomán egybeállították S. D., Horváth Gyula székelykeresztúri áll. képezdei tanárok és Bátor Lajos csurgói áll. képezdei tanár. Második kiadás. Bp.
- 1891 Hoós János: *Iskolai négyesdalok kézikönyve*. Négyeszólamú kardalok... I. kötet női és gyermekkarok. Déva [?]
- 1892 Borsay Samu: *Chorálkönyv* az Erdélyi Református Egyházkerület állandó Igazgatótanácsa által jóváhagyott Egyházi Énekeskönyv nyomán. Református egyházak és tanintézetek, valamint tanítóképző intézetek használatára.
- 1892 Szerk. Deák Gerő: *E[rdélyrészi] M[agyar] K[öznevelődési] E[gyesület] Daloskönyve*[e]. Kv.
- 1900 Hodossy Béla: *50 templomi ének orgonára*. H. n.
- 1902 Saruby Ottó: *Zsoltárok és dicséretes férfikarra*. H. n.
- 1902 Veress Gábor: *Gyászdalok férfikarra*. H?

- 1902 Metz Albert: *Hegedű-iskola*, kezdők részére írta M. A., a Budapesti Nemzeti Zenede tanára, Bp.–Lipcse. [Metz Albert 1907-től a marosvásárhelyi Városi Zeneiskola igazgatója]
- 1903–1904 Sarudy Ottó: *Magyar Énekiskola* tanítóképzők számára három részben. H?
- 1904 Sztankó Béla: *Énekiskola* tanító- és tanítónőképző-intézetek számára. II. rész a II. osztály használatára. Bp.
- 1905 Veress Gábor: *Hegedűiskola*. Nagyenyed.
- 1908 Szerk. Seprődi János: *Egyházi Énekeskönyv* az Erdélyi Református Egyházkerület használatára. Kv.
- 1908 Zoltay Mátyás: *Elméleti és gyakorlati hegedűiskola* a legújabb tanterv szerint tanítóképzők számára. I. kötet. Bp.
- 1909 Szerk. Seprődi János: *Egyházi Énekeskönyv...* 2. kiadás.
- 1909 Sztankó Béla: *Vezérkönyv a népiskolai énektanításhoz* I. Bp.
- 1909 Uő.: *Énekiskola* [tanító-] és tanítónőképző-intézetek számára IV. rész. Bp.
- 1909 Veress Gábor: *Hegedűiskola*. 2. kiadás.
- 1909 Uő.: *Református Chorálkönyv*. A Kolozsvári Református Egyházkerület Énekeskönyvének dallamai orgonára vagy harmóniumra, énekvezérek számára. Kv.
- 1909 Uő.: *Temetési énekek* háromszólamú férfikarra. Nagyenyed (?)
- 1910 Zoltay Mátyás: *Elméleti és gyakorlati hegedűiskola...* II–III. kötet. (H?)
- 1910 Uő.: *Zeneelmélet és összhangzattan* tanítóképzők számára I. Arad.
- 1911 Borsay Samu: *Chorálkönyv...* 2. kiadása, mely 30 válogatott klasszikus elő- és utójátékot tartalmaz. Kv. (!?)
- 1911 Fövenyessy Bertalan: *Magyar Orgonakönyv*. [27 mű, 117 elő- és utójáték csak manuálra, vagy pedállal kiegészítve] (H?)
- 1911 Hodossy Béla – Sarudy Ottó: *Magyar Énekiskola* tanító- és tanítónőképző intézetek számára. [Az újonnan átdolgozott és az 1911-ben kiadott tanterv szerint javított és bővített második kiadás] I. rész, I. osztály anyaga. Bp.
- 1911 A Seprődi-Énekeskönyv 3. kiadása. Kv.
- 1912 Zoltai Mátyás: *Zeneelmélet és összhangzattan* tanítóképzők számára. II. kötet. Arad.
- 1912–1913 Zsigmond Ferenc: *Dalokönyv*. Kv.
- 1914 K. Adorjáni Zoltán: *Temetési Énekek*. Marosvásárhely.
- 1921 Varga József: *Korálkönyv*. [Királyhágómelléki kántorjelöltek használták Nagyenyeden a negyedik évtizedben is]
- 1922 K. Adorjáni Zoltán: *Temetési Énekek*. [Az ákosfalvi ref. kántor munkájának 2. kiadása, mely 85 éneket tartalmaz]
- 1922 Szügyi József: *Orgonakarénesek* sorközjátékokkal a magyar reformátusok új énekeskönyvéhez. [Királyhágómelléki diákok használták Nagyenyeden az 1930-as években]
- 1923 *Református Egyházi Énekeskönyv* az Erdélyi Református Egyházkerület használatára. [Az Erd. Ref. Egyházkerület hivatalos kiadványa, Kv. – Hetedik kiadása 1939-ben látott napvilágot, ez van érvényben kihagyásokkal 1995-ben is. Mellette utánnymásban 1995-ben]
- 1923 Saja Sándor: *Kis Chorálkönyv* az Erdélyi Református Egyházkerület által kiadott új Énekeskönyv legújabb dallamaihoz. Orgona és vegyeskar. Kv.
- 1924 Kádár Géza: *Himnuszok*, 2. kiadás [11 csoportban 300 keresztyén ének – dallamutalásokkal]
- 1925 Veress Gábor: *Chorálkönyv* az Erdélyi Református Egyházkerület által kiadott új Énekeskönyv hozsánna-énekeihez, orgonára és vegyeskarra. Kv.
- 1926 Imre Lajos (szerk.): *Zengjen Hálaének!* Élő Könyvek sorozata 5. szám. [Majdnem száz egyszólamú énekkel és néhány négyszólamú zoltárfeldolgozással]
- 1926 Vasváry Béla: *32 Vallásos Karének* református egyházi énekek számára. Kv.
- 1927 Nemes Elemér: *Dalokönyv*. Kv.
- 1927 Veress Gábor: *Dalok az iskolának*. Elemi iskolák és tanítóképzők I–IV. és gimnáziumok alsó osztályai számára. I. kötet. Kv. [Két- és háromszólamú egyneműkarok]

- 1929 Uő.: *Református Chorálkönyv*. A Kolozsvári Református Egyházkerület Énekeskönyvének dallamai orgonára vagy harmóniumra, énekvezérek számára. Harmadik kiadás. [Ez látott napvilágot 1971-ben fénymásolatban, Benkő András által összeállított hibajegyzékkel; ma is használatos munka]
- 1929 Borsay Samu: *Chorálkönyv*. Az Erdélyi Református Egyházkerület Állandó Igazgatótanácsa által jóváhagyott egyházi Énekeskönyv nyomán. Református egyházak és tanintézetek, valamint tanítóképző intézetek használatára eredeti köz- és utójátékokkal ellátva, orgonára írta B. S. Op. 86. Harmadik, teljesen átdolgozott kiadás. Kv. [Ma is használatos munka]
- 1929 Imre: *Zengjen Hálaének!* 2. kiadás.
- 1930 Uő.: *Ua.* 3. kiadás.
- 1930 Imreh Zsigmond: *Temetési Énekek*. H. n.
- 1931 Veress Gábor: *Hegedűiskola* az állami tanterv figyelembevételével, tanárképzők számára, 3. kiadás. Nagyenyed.
- 1932 Hodossy Béla: *Magyar Református Kántorkönyv*. Bp.
- 1933 Imre: *Zengjen Hálaének!* 4. kiadás.
- 1933 Szemthy Géza: *Te benned bízunk*. Énekkari letétek. (H?)
- 1934 Imre: *Zengjen Hálaének!* 5. kiadás.
- 1935 Uő.: *Ua.* 6. kiadás.
- 1936 Uő.: *Ua.* 7. kiadás.
- 1936 Kádár Géza.: *Református Kántus*. (H?) [Két füzet, kórusfeldolgozások]
- 1936 Szerk. Szigethy Béla: *A mi dalaink*. Kv.
- 1937 Uő.: *Ua.* 2. kiadás.
- 1938 Imre: *Zengjen Hálaének!* 8. kiadás
- 1938 Kotsis M. Cecília: *Énekeskönyv* a középiskolák I. osztálya részére. Kv.
- 1938 Uő.: *Ua.* a középiskolák II. osztálya számára. Kv.
- 1938 Uő.: *Ua.* a középiskolák III. osztálya számára. Kv.
- 1938 Uő.: *Ua.* a középiskolák IV. osztálya számára. Kv.
- 1939 Bereczky Sándor (gondozta): *A mi dalaink*. 3. kiadás. Kv.
- 1939 Uő.: *Ua.* 4. kiadás.
- 1939 Domokos Pál Péter: *Elemiiskolai Énekeskönyv*. I–VII. osztály. Összeállította: D. P. P. Kv. [Az egyes osztályok anyaga külön-külön megjelent – I., II., III., IV., V–VII. o.]
- 1940 Bereczky: *A mi dalaink*. 5. kiadás.
- ? Fövenyessy Bertalan: *Nagy Karénektár*. (H?)
- ? Rezik Károly: *Zeneesztétikai jegyzet*. Kv.
- ? Sztankó Béla: *Dalgyűjtemény* tanítók részére. I–II. Bp.
- ? Uő.: *Énekeskönyv* tanítóképző-intézetek számára. I–III. Bp.
- ? Uő.: *Magyar Énekiskola* polgári fiúiskolák számára, Bartalus István nyomán, I–II. Bp.
- ? Uő.: *Magyar Énekeskönyv* polgári leányiskolák részére, Hoppe Rezsővel. I–II. [I–III?]
- ? Tárca Bertalan: *Református templomi énekek* vegyeskarra és orgonára. H. é. n.
- ? Uő.: *Összhangzattani jegyzet*. Sokszorosított változat.
- ? Uő.: *Zenetörténelmi jegyzet*. Sokszorosított kézirat. Rövidített változata megjelent a *Magyar Dal* évfolyamaiban [(1925) 12. sz. 5., (1931) 1–2. sz. 16., 5–6. sz. 20.]

2. sz. függelék

Kántorképesítő szabályzat az Erdélyi Református Egyházkerületben

1. A nagyenyedi református tanítóképző intézet egyúttal kántorképző intézet is, ahol rendes és rendkívüli kántorképzés szerezhető.
2. Rendes kántorképesítő vizsgát köteles tenni minden református vallású ifjú, aki a református tanítóképzőintézet utolsó évfolyamát elvégezte és tanítóképesítő vizsgálatot tett.

3. A rendes kántorképesítő vizsgálat minden évben a rendes tanítóképesítő vizsgálat után tartandó és erre behívandók a még kántori oklevéllel nem rendelkező kántortanítói szolgálatban álló okleveles tanítók is.

4. E vizsga sikere nélkül kántortanítói szolgálatra senki új kinevezést nem kaphat s a már szolgálatban lévő kántortanítók kötelezettek, hogy a kántorképesítést legkésőbb 1940–41. iskolai év végéig szerezzék meg, különben kántoriát nem végezhetnek.

5. Iskolát fenntartó egyházközségekben csak rendes kántorképesítéses egyén alkalmazható.

6. Olyan egyházközségek, amelyekben az Erdélyi Református Egyházkerületnek saját iskolája nem működik, szükség esetén rendkívüli képesítésű egyéneket is alkalmazhatnak a kántori teendők ellátására. A rendkívüli kántori oklevéllel bíró kántorok csak ideiglenesen alkalmazhatók és három évi megfelelő szolgálatuk után az igazgatótanács engedélyével véglegesíthetők, illetve választhatók meg.

E rendkívüli képesítés az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa által esetről esetre (átlag 3 évenként) a nagyenyedi református tanítóképző intézetben rendezendő 3 hónapos (február, március, április) kántorképző tanfolyam és e tanfolyam végén tartandó képesítő vizsgálaton szerezhető meg. E tanfolyamon megjelenhetnek olyan legalább 18 éves és legfeljebb 40 éves református vallású egyének (férfiak és nők), akik legalább 7 elemi osztályú, vagy ennek megfelelő elemi és középiskolai tanulmányi végzettséggel rendelkeznek, akik jó hangjuk és elemi harmóniumjáték ismeretük alapján legalább 1 évi segéd- vagy helyettes kántori szolgálatot végeztek és erről hivatalos bizonyítványt mutatnak fel és akiknek egyházas és feddhetetlen életét az illető egyházközség református lelkésze és az illető református egyházmegye eseprese borítékba zárt bizalmas értesítésben igazolja.

A tanfolyamra jelentkezők harmóniumismereteit felvételi vizsgálaton bírálja el a nagyenyedi református tanítóképzőintézet igazgatójából, vallástanárából és énekenetanárából álló bizottság, mely bizottság javaslatot tesz az illetőnek a tanfolyamra való felvétele tárgyában. A felvételt a javaslat és a folyamodó betérjesztett okmányai alapján az Igazgatótanács eszközözi.

A tanfolyam ideje minden alkalommal a tanfolyam kezdetétől számított 4 hónappal előbb az Erdélyi Református Egyházkerület hivatalos lapjában közzéteendő és a tanfolyamra való jelentkezés a tanfolyam kezdete előtt legkevesebb 2 (kettő) hónappal lezárandó.

7. Úgy a rendes, mint a rendkívüli kántorképesítő vizsgálat tárgyai a következők: 1. Vallástan. 2. Magyar nyelv és irodalom. 3. Ének-zeneelmélet. 4. Egyházi ének. 5. Harmónium-játék.

A vallástan anyagához tartozik: Bibliaismeret, egyházunk hitvallása, egyházunk története, egyházunk szervezete, szertartása és élete. A vasárnapi iskolai munka módszere és gyakorlata.

A magyar nyelvből és irodalomból megkívánt anyag föléli a magyar nyelv törvényeinek, a helyesírásnak, a helyes és hangsúlyos beszédnek az ismeretét, a különböző költői műfajok ismeretét, a szép stílus sajátosságait, a különféle ügyiratok ismeretét és a magyar irodalom jelesebb képviselőinek életrajzát, jellemrajzát és nevesebb műveik ismeretét. Az ének- és zeneelmélet tananyagát képezik: hangjegyismeret, hangsorok ismerete, összhangzattani alapismeretek, énekkarvezetés, énekeskönyvünk ismerete.

Egyházi énekből a Református énekeskönyv összes énekeinek dallamszerinti ismerete és legalább az első versszakoknak, a közismertebbeknél 2–3 versszaknak a szövegismerete szükséges.

Harmóniumjátékból a Református énekeskönyv összes énekeinek chorálkönyvből való biztos játéka elő- és utójátékkal együtt a megkívánt tananyag.

8. Az egyes vizsgatárgyakhoz tartozó tananyagot úgy a rendes, mint a rendkívüli kántorvizsgálatra a tanítóképzőintézet illetékes szaktanárai részletes tanmenetekbe foglalják és az Igazgatótanácshoz jóváhagyásra felterjesztik.

9. A rendkívüli kántortanfolyamon a vizsgálat tárgyai heti 24 órában adatnak elő a következő beosztás szerint: 1. vallástanból heti 6 óra, 2. magyar nyelvből és irodalomból heti 5 óra, 3. ének- és zeneelméletből heti 3 óra, 4. egyházi énekből heti 4 óra, 5. orgonajátékból heti 6 óra.

10. Magyar nyelvből írásbeli és szóbeli vizsgálat tartandó. Az írásbeli vizsgálat ideje 1 (egy) óra, tárgya önálló fogalmazás 3 feladott kérdés közül szabadon kiválasztott valamelyik kérdésből. Az írásbeli és szóbeli vizsga eredménye alapján magyar nyelvből egy közös érdemjegy adandó.

11. Úgy a rendes, mint a rendkívüli kántorképesítő vizsgálaton mindegyik tárgy 1–5-ig terjedő számokkal osztályoztatik, amelyek közül 1 kitűnő, 2 jeles, 3 jó, 4 elégséges, 5 elégtelen minősítést jelent. Sikeres vizsga letételéhez minden tárgyból legalább 4-es jegye elérése szükséges.

Aki 1 (egy) tárgyból elégtelen jegyet nyer, az egy év múlva tehető javítóvizsgálatra utasítatik. Aki 2 (kettő) tárgyból kap elégtelen jegyet, de e tárgyak közül egyik sem egyházi ének vagy orgonajáték, az is javítóvizsgálatra utasítatik. Aki 2-nél több tárgyból kap elégtelen osztályzatot, vagy olyan 2 tárgyból, amelyek közül az egyik vagy mind a kettő egyházi ének, illetve orgonajáték, a teljes vizsgálat megismétlésére utasítatik. Javítóvizsgálatot legfeljebb 2 (kettő) esetben lehet tenni. Akinek a javítóvizsgálata másodszor sem sikerül, annak a teljes vizsgálatot meg kell ismételnie.

12. Sikeres vizsga esetén a tárgyak jegyeiből 2 tizedes jegyig középérték számítandó. E számításhoz az egyházi ének- és orgonajáték jegyei kétszeresen számítanak, vagyis a tárgyak jegyeinek összege a kétszeresen számított ének- és orgonajátékjegyek beszámítása mellett 7-tel osztandó. Az így nyert középértékű minősítések a következők:

1–1,33 kitűnő; 1,33–2,33 jeles; 2,33–3,33 jó; 3,33–4 elégséges.

13. A jelöltek a sikeres vizsgálatról a bizottság tagjai által aláírt oklevelet kapják.

14. A vizsgabizottság tagjai mindkétféle tanfolyamon az Igazgatótanács által kijelölt elnök, a nagyenyedi református tanítóképzőintézet igazgatója, valamint a vizsgatárgyak szaktanárai, akiket esetről-esetre az Igazgatótanács nevez ki a bizottságba.

15. A jelöltek vizsgadíjat, a rendkívüli tanfolyam résztvevői tanfolyamdíjat, az oklevélért valamennyien oklevéldíjat fizetnek.

A vizsgadíj 200 lei, az oklevél díja 150 lei, a tanfolyam részvételi díja 1000 lei. Elegendés, legfeljebb 33%-ig, csak a tanfolyam részvételi díjából adható. Idegen egyházkerülethez tartozó jelöltek a részvételi díj és vizsgadíj kétszeresét fizetik.

16. A rendkívüli kántortanfolyam hallgatása alól felmentést nyerhetnek azok az egyének, akik legalább a tanítóképző intézet utolsóelőtti évfolyamát sikerrel elvégezték, de az utolsó év elvégzésében akadályozva voltak. Másféle felmentésnek helye nincs. Akik a tanfolyam hallgatása alól felmentetnek, azok vizsgadíj címen a részvételi díj 50%-át fizetik.

17. A vizsgadíj az elnök és a bizottság többi tagjai, valamint az intézeti titkár között oszlik meg.

Az elnök és a bizottság tagjai 2–2 részt, az intézeti titkár 1 részt kap.

18. A székelyudvarhelyi tanítóképző-intézetben az oklevelet nyert tanítónők részére külön kántorképesítő vizsgálat tartatik fenti szabályzat 3, 7, 8, 11, 12, 13, 14, 15, 16 §-ainak előírásai szerint.

A tanítónői állások elnyerésénél előnyben részesülnek, akik kántori oklevelet is szereztek.

19. Jelen szabályzat az erdélyi református egyházkerület közgyűlésétől nyert megerősítés után azonnal életbe lép.

Az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa.

Cluj-Kolozsvár, 1937. november 23.

Dr. Tavaszy Sándor,
püspökhelyettes, elnök

Dr. Illés Gyula,
előadótanácsos

[RSz (1937) 540–542., 12244/1937. III. sz. *Körlevél*]

3. sz. függelék

A Dalosszövetség országos versenyein résztvett ref. kántortanítók

(Nevük után a helység, melynek kórusát vezették, s az országos verseny(ek) évszáma)

Aracsy Géza, id.	– Alsórákos 1928, 1931, 1935, 1938
Aracsy Géza, ifj.	– Zilah 1931
Bartha Béla	– Szováta 1935
Benedek Árpád	– Köpec 1931
Benkó József	– Székelyudvarhely 1931, 1935, 1938
Berekméry Antal	– Aranyosegerbegy 1935
Béczy Ernő	– Dés 1931
Bitay Sándor	– Bukarest 1931, 1935, 1938
Bokor Dénes	– Dálnok 1935
Borbély Mózes	– Kisgalambfalva 1935
Borbély Samu	– Kisgalambfalva 1935
Butyka Vilmos	– Nagyborosnyó 1928
Dancs Lajos	– Kovászna 1928
Deák Sándor	– Tordaszentlászló 1938
Demjén Miklós	– Kolozsvár-Monostor 1935
Fodor Sándor	– Sófalva 1935
Fogolyán Mihály	– Radnót 1935
Furó Gyula	– Zernest 1935
Gábos Gyula	– Bánffyhunad 1931
Gáspár Jenő	– Barót 1928, 1931
Hajdú Ferenc	– Székelykocsárd 1931
Harangozó Dezső	– Kőródszentmárton 1935
Hom Pál	– Tordaszentlászló 1931
Horváth Péter	– Felvinc 1923, 1925, 1928, 1931
Imreh Sándor	– Gyalu 1935, Szászlóna 1931, 1935
Imreh Zsigmond	– Kibéd 1928
Jánosy/Jánosi György	– Mezőbánd 1938
Jászberényi János	– Dicsőszentmárton 1935
K. Kiss Ferenc	– Szentgerice 1935
Kiss Lajos	– Zágon 1925, 1928, Magyarózd 1935
Kovács Ferenc	– Rugonfalva 1935
Kovács József	– Kézdivásárhely 1928
Kovács Sándor	– Magyardéce 1925, 1928
Kun Gy. István	– Magyarfenes 1923, 1925, 1928, 1931, 1935
Labancz István	– Magyarbükös 1935
Lőrinczi Ferenc	– Kolozsvár-Monostor 1928, 1931
Máthé Ákos	– Kolozsvár-Hidelve 1938
Mezey László	– Aranyospolyán 1935, 1938
Nagy Gyula	– Szászváros 1938
Nagy Kálmán	– Kolozsvár-Alsóváros 1935, 1938
Nagy Kálmán	– Marosludas 1931
Nemes Dezső	– Magyarfenes 1938
Papp Andor	– Szentmihály 1931
Rácz Sándor	– Gernyeszeg 1935
Resch József	– Dicsőszentmárton 1938
Sándor István	– Segesvár 1935
Sidó János	– Uzon 1931
Simó József	– Nagyszeben 1925, 1928, 1931
Székely László	– Tordaszentlászló 1923, 1931
Técsy János	– Radnótfája 1935, Kolozsvár-Hidelve 1938
Técsy Sándor	– Panit 1935
Turóczy Árpád	– Kézdiabísz 1931
Varga Sándor	– Dicsőszentmárton 1928, Medgyes 1938
Vízay Lajos	– Aranyosgyéres 1931
Zalányi György	– Torda 1931, 1935, 1938

4. sz. függelék

*Az Erdélyi Református Egyházkerület kántorai 1938-ban
– a gyülekezetek ábécérendjében*

(ebben az évben a szilágyszolnoki egyházmegye is idetartozott)

Abafája	– Bőjthe Zoltán	Bágyon	– Balázs Imre
Adrudbánya	– Kelemen Pál	Bálványos-	
Agyagfalva	– Bálint István	váralja	– Márton István
Alamor	– Járay Ibolya	Bánffyhunjad	– Gábos Gyula
Aldoboly	– Halász Béla	Bede	– Lengyel János
Almásmálom	– Székely Dánielné	Benedekfalva	– Tóth Miklós
Alpestes	– Czirják Viola	Berekeresztúr	– Fekete Károly
Alsóboldogfalva	– Dávid János	Beresztelke	– Nagy Béla
Alsóbölkény	– Rend Imre	Beszterce	– Sárkány Ferenc
Alsócernáton	– Bajka Mihály	Betfalva	– Biró Lajos
Alsó- és Felső-		Bethlen	– Máthé György
szentmihály	– Veress Erzsébet	Betlen-	
Alsóilosva	– Kováts Imre	szentmiklós	– Nagy Ilona
Alsórákos	– id. Aracsy Géza	Bibarcfalva	– Máthé Gyula
Alsósófalva	– Lőrincz Géza	Bikafalva	– Nagy Sándor
Alsótök	– Máthé Etelka	Bikfalva	– Fekete Lajos
Alsóvalkó	– Sarkadi Encsy András lév.	Bitá	– Szabó Géza
		Bodola	– Páljános József
Andrásfalva	– Bognóczy Géza	Bodonkút	– Nagyné Katona Margit
Angyalos	– Incze Manóné Kövér Erzsébet	Bodos	– Egyed Géza
Aninósza	– Fekete Károly	Bogártelke	– Májai Gedeon
Apanagyfalu	– Geréb Katalin	Bogdánd	– Balika István
Aranyosegerbegy	– Ács Endre	Boldogfalva	– Gyenge Károly
Aranyosgerend	– Tasnádi Sándor (helyettes)	Bonchida	– Máthé Sándor
Aranyosgyéres	– Bakó Béla	Bonyha	– Szalma István
Aranyospolyán	– Mezei László	Borbátvíz	– Kacsóh Béla
Aranyosrákos	– Bányai Lajos	Bögöz	– Toásó Albert
Atosfalva	– Kálmán Vencel	Bölnön	– Pál Tivadar
		Bősháza	– Demeter János
Ákos	– Török Ferenc	Brassó	– Adorjáni Dezső
Ákosfalva	– Kiss Ferenc	Brád	– Lukács Zoltán
Árapatak	– Kovács Béla	Bukarest	– Kiss László
Árpástó	– Tamás Dénes	Buza	– Czirmayné Máthé Ilonka
		Buzásbocsárd	– Técsy Lajos
Baca	– Fehér Ádám	Bún–Nagybún	– Maksay Károly
Backamadaras	– Gagyai László	Búzásbesenyő	– Gergely Sándor
Balavásár	– Kolumbán István	Bürkös	– Szentgyörgyi Pálné Lőrinczi Piroska
Balázsfalva	– Vesmás Sándor		
Barátos	– Ferencz Ernő	Cege	– Csizmadia János
Bardóc	– Karácsony Ödön	Cegőtelke	– Kisfaludi Károly
Barót	– Dávid Ákos	Cófalva	– Csia Antal
Bábony	– Nagy János	Csávás (Szász-)	– Pethő Gyula
Bács	– Soós Lajos	Csejd	– ifj. Ósz Sándor
Bádok	– Fekete Károly	Csekefalva	– Nagy Károly
Bágy	– Bakosi János		

Csekelaka	– Benkő Zoltáné Nagy Jolán	Felsőboldogfalva	– Molnár Aladár
Cserefalva	– Kacsó Béla	Felsőcernáton	– Bajka Gerő
Csittszentiván	– Nagy Győző	Felsőófalva	– Baczó Andor
Csíkszereda	– özv. Albis Béláné	Felsőtök	– Bereczky József
Csomakőrös	– Dancs Zsigmond	Felvinc	– Horváth Péter
Csombord	– Ács Erzsébet	Fiatfalva	– Tarr Domokos
Csókfalva	– Péter Viktor	Fintaháza	– Ugron Albert
Csucsá	– Ferencz Márton	Fogaras	– Rákossy Ferenc
Csüdőtelke	– Kiss József	Fotosmartonos	– Molnár László
Dálnok	– Bokor Dénes	Galac	– Mózes Margit
Dányán	– Tóth István	Galambod	– Ósz Sándor
Dedrádszéplak	– Andrassy Kálmán	Geges	– Kiss Elek
Dés	– Béczy Ernő	Gerendkeresztúr	– Deé Sándor
Désakna	– Tóth Márton	Gernevszeg	– Rác Sándor
Désháza	– Török Sándor	Gidófalva	– Csutak Albert
Déva	– özv. Orbán Istvánné	Gógán	– Benkő József
Dicsőszentmárton	– Jászberényi János	Gógánvára	– Albert Jenő
Diósad	– Tarsolyné Solymosi Sára, Mihály Erzsébet	Göcs	– Szabó Ferenc
Disznajó	– Zsigmond Ferenc	Görgény- szentimre	– özv. Biró Györgyné
Dombos	– Sala Erzsébet	Gyalu	– Ferenczi István
Domokos	– Kupás Deák Erzsébet	Gyergyó- szentmiklós	– Gál Jánosné
Egeres	– Varga János	Gyevővásárhely	– Kis Kolcsár István
Egerpatak	– Pál Lőrinc	Gyulafehérvár	– Molnár Zoltán
Egrespatak	– Szűzné Loy Erzsébet	Gyulakuta	– Bakó Ferenc
Egrestő	– Székelyné Zsigmond Ida	Hadad	– Bántó István
Enyedszentkirály	– Máthé Jenő	Hadadnadasd	– Nagy Zsuzsánna
Erdőcsinád	– Polgári Károly	Hagymásbodon	– Weílné Szekeres Irén
Erdőfüle	– Boda Gábor	Hagymáslápos	– Mórocz Amália
Erdőszentgyörgy	– Kinda György	Harangláb	– Szekeres János
Erősd	– György Benedek	Harasztkerék	– Gagyí Andor
Erzsébetváros	– Székely János	Harasztos	– Nagy Árpád
Etéd	– Péter Márton	Hari	– Kiss Ferenc lév.
Ége	– Szabó Mózes	Haró	– Filep Albert
Érkőrös	– Kecskés Pál	Havad	– Bodoni Kálmán
Érszakácsi	– Kiss Albert	Havadtő	– Kusztos Dénes
Érszentkirály	– Maksay Vince	Hátszeg	– Magyary Albert
Érszöllős	– Gellérdtné Nagy Erzsébet	Héderfája	– Péter Albert
Értfalvazoltán	– Varga Áprád	Héjjasfalva	– Bedő Gyula
Farcád	– Csomor Dénes	Hidalmás	– Szűz György
Farnas	– Antal Béla	Hidvég	– Zakariás Károly
Fejérd	– Eördögh Imre	Hodgya	– Baczó Béla
Fekete	– Adorján György	Holtmaros	– Erdélyi Pál
Feketelak	– Damó László	Homoród- szentlászló	– Szabó István
Feldoboly	– Bodola Ödön	Homoród- szentmárton	– Fábián Adorján Béláné
Felenyed	– Makkai Kálmán	Hosdát	– Visky Árpád
Felőr	– Gáspár Zoltán	Hosszúaszó	– Vaska Lajos
		Hosszúfalu	– Kovács Sándor

Inkland	– Máthé Lajos	Koronka	– Nagy József
Inaktelke	– Rácz P. János	Kovászna	– Fazakas András
Istvánháza	– Nagy Sándor	Kozárvár	– Ajtay Miklós
Jedd	– Rákosi Zoltán	Kóbor	– Demeter János
Kajántó	– Teleky Irma	Kóród-	
Kalotadámos	– Péter István	szentmárton	– Osváth Kálmán
Kalotaszentkirály	– Péter György	Kökös	– Pakucs Ferenc
Karatnavolál	– Tusa András	Köpec	– Dávid Gabriella
Katona	– Juhos Miklós	Körtvélyfája	– Kálmán János
Kálnok	– Imre Lázár	Közéapajta	– Józsa Ferenc
Kányád	– Hodgyai Géza	Középlak	– György Sándor
Káosztás-		Kőrispatak	– Benkő Sándor
szentmiklós	– Kovács Gyula	Kőrösbánya	– Lukács Zoltán
Kecsetkisfalud	– Szabó Albert	Kőrösfő	– Antal János Bolygó
Kelementelke	– Győrffy Dénes	Kővárhosszúfalu	– Pályi Kis Sándor
Kendilóna	– Csákány Erzsébet	Kraszna	– Jakab Gyula
Keresd	– Koródi Ferenc	Krasznahorvát-	
Keresztvár	– Olosz Ferenc	Petenye	– Balla Mihály
Ketesd	– Fekete Ferenc	Kraszna-	
Kékes	– Csehéné Cseh Irma	mihályfalva	– Lőrincz Imre
Kémer	– Fejes István	Krasznarécse	– Nagy Sándor
Kérő	– Tarsoly Ferenc	Kristyor	– Lukács Zoltán
Kézdiablis	– Turóczy Árpád	Kusaly	– Tunyogi Csapó Júlia
Kézdimartonfalva	– Czirmay József	Kutyfalva	– Szóts János
Kézdimárkosfalva	– Váncsa György	Küküllőalmás	– Rencz István lév.
Kézdivásárhely	– Soós Mihály	Küküllőpócsfalva	– Szabó János
Kibéd	– Teleki Sándor	Küküllőszéplak	– Péter József
Kide	– Bonczidainé	Küküllővár	– Fövenyessy Lenke
	Ajtai Sára	Küsmöd	– Bőjtje János
Kisbacon	– Benedek András	Lecsmér	– Csákány Erzsébet
Kisborosnyó	– Szászné	Lele	– Fábry Jenő
	Ferenczi Erzsébet	Lécfalva	– Ördög Lajos
Kisdoba	– Demeter Kálmán	Lozsád	– Benedekné
Kisfülpös	– Kovács Irén		Baranyai Anna
Kisgalambfalva	– Borbély Mózes	Lőrincfalva	– Jakab Ilona
Kisiklód	– Gyulai Margit	Lőrincréve	– Tróznér Magda
Kiskend	– Sepsy Jenő	Lukailencfalva	– Bálint János
Kispetri	– Horváth Viktor	Lupény	– Bálint János
Kispulyon	– Juhász János	Magyarbece	– Székely Mózes
Kolozs	– Pünkösti József	Magyarberéte	– Rémán János
Kolozsborsa	– Takács Pál	Magyarberkesz	– Csákány Erzsébet
Kolozskara	– Nagyi Márton	Magyarbénye	– Benkéné Tamás Berta
Kolozsvár-		Magyarbikal	– Székely Pál
Alsóváros	– Nagy Kálmán	Magyarborzás	– Pap Imre
Kolozsvár-		Magyarbükkös	– Labancz István
Belsőváros	– Kovács Lajos	Magyarczaholy	– Bódizs István
Kolozsvár-		Magyardécse	– Kovács Sándor
Felsőváros	– Demjén Miklós	Magyarfenes	– Kun Gyula István
Kolozsvár-		Magyarfodorháza	– Zoltánné
Hidelve	– Máthé Ákos		Csapó Lujza
Koltó-Katalin	– Osváth Árpád	Magyarfráta	– Bartalus M. Lajos
Komolló	– Bedéné Babos Emma	Magyarfülpös	– Farkasné Józsa Teréz
Koppánd	– Takács Róza	Magyargoroszló	– Kupa István

Magyargyerőmonostor	– Bitay Antal	Mákófalva	– Csákány Vilmos
Magyarherepe	– Benkő Kálmánné Kölönte Irma	Málnás	– Mihály Zoltán
Magyarhermány	– Toró József	Márkod	– Sikó Pál
Magyarigen	– Simó Sándor	Mátisfalva	– Fábián Károly
Magyarkapud	– Ferencz Sándor	Medgyes	– Varga Sándor
Magyarkapus	– Török Nagy Bandi János	Meggyesfalva	– Győry Anna
Magyarkályán	– Kovács Anna	Melegföldvár	– Bartha Otilia
Magyarkecel	– Csáky Jenő	Menyő	– Pappné Katona Margit
Magyarkirályfalva	– Dósa Ferenc	Mezőbánd	– Jánosi György
Magyarkiskapus	– Deák Gyula	Mezőbergenye	– Liszka Gedeon
Magyarlapád	– Makkai Kálmán	Mezőbodon	– Mózes István
Magyarláros	– Medgyesy Erzsébet	Mezőcsán	– Tőkés János lév.
Magyarléta	– Dévai Sándor	Mezőcsávás	– Lakatos István
Magyarlóna	– Gál Viktor	Mezőfele	– Szegedi Sándor
Magyarmacskás	– Both Miklós	Mezőkapus	– Konnáth Ferenc lév.
Magyarnemegye	– Pichler Károly	Mezőkeszű	– Csibi Pál
Magyaró	– Szenté Lajos és Técsy János	Mezőköbölkút	– Kudor Ferenc
Magyarókeréke	– Técsy Berta	Mezőkölpény	– Nagy Zoltán
Magyarózd	– Kiss Lajos	Mezőmadaras	– Técsy Sándor
Magyarpalatka	– Derzsi József	Mezőméhes	– Pünkösztiné Kacsó Piroska ill. Nagy Gergely
Magyarpéterlaka	– Dienes Ignác és Tróznér Piroska	Mezőörményes	– Horváth Sándor lév.
Magyarrégen	– Baló Sámuel	Mezőpagocsa	– Székely Ernő lév.
Magyarsülye	– Nagy Károly	Mezőpanit	– Barthos Gábor
Magyarszovát	– Nagy Lajos	Mezőszava	– Rápolti Ferenc
Magyarvalkó	– Balogh Jenő	Mezőújlak	– Földes Károly lév.
Magyarvista	– Székely János	Mezőveres- egyháza	– Bethlendy Ilona
Makfalva	– Gálfalvy Pál	Mezőzáh	– Gáspár József
Maksa	– Labancz Mihály	Méra	– Tamás Gyula
Marosbogát	– Varga Zsigmond	Mikefalva	– Csáky Jenő
Maroscsapó	– Székely Kálmán	Mikeszásza	– Kiss Margit
Maroscsúcs	– Farnosné Demeter Anna	Miriszló	– Tróznér József
Marosdécse	– Szőke Géza	Mocsolya	– Bányai Ferenc
Marosfelfalu	– Rend László	Monó	– Móráné Ósz Róza
Marosgombás	– Nagy Gizella	Nagyajta	– Barthos Gerő
Marosillye	– László Zoltánné Schmidt Jozefina	Nagybacon	– Kákay Ernő
Marosjára	– Thury András	Nagyborosnyó	– Csúsz Kálmán
Maroskeresztúr	– Tőkés Sándor	Nagydoba	– Puskás József
Marosludas	– Nagy Kálmán	Nagyenyed	– Pongrácz József
Marosnagylak	– Kelemen Jenő	Nagyercse	– Majthényi Zoltán
Marossárpatak	– Adorjáni Károly	Nagyernye	– Kocsis Zoltán
Marossolymos	– Elekes Ödön	Nagygalambfalva	– Szabó Endre
Marosszentgyörgy	– Török Incze	Nagykend	– Molnár Gábor
Marosszentkirály	– Bartha János	Nagymedvés	– Jakab Árpád
Marosújvár	– Rápolti Béla	Nagymoha	– Balogh Imre
Marosvásárhely I.	– Kováts Pál	Nagymon	– Virágh László
Marosvásárhely II.	– Kiss József	Nagyölyves	– Fikker Sándor lév.
Marosvécs	– Fodor Tivadar	Nagypetri	– Ágoston János
Mája	– Derzsi János	Nagysajó	– Bedő Róza
		Nagysármás	– Kántor József
		Nagysolymos	– Baló Dénes

Nagyszeben	– Nemes Viktor	Sajószentandrás	– Kiss Sára
Nagyteremi	– Pethő János	Sarmaság	– Lázár Jenő
Nádasdaróc	– Kovács Piroska	Sándortelke	– Jakab Gyula
Noszoly	– Bencze Lídia	Sárd	– Simó Sándor
Nyárádkarácsony	– Fodor Sándor	Sáromberke	– Rápolthy Károly
Nyárádmagyaros	– Németh Lajos	Selymesilosva	– Demjén Mihály
Nyárádselye	– Kacsó Dénes	Sepsibesenyő	– ifj. Forró Zoltán
Nyárádszentanna	– Veress Gáspár	Sepsibodok	– Székely János
Nyárád-		Sepsiszent-	
szentbenedek	– Ferenczy Gábor	györgy I.	– Nagy József
Nyárádszentimre	– Györfy Kálmán	Sepsiszent-	
Nyárád-		györgy II.	– I. Dienes Kálmán
szentsimon	– Farkas József	Sepsiszentgyörgy–	
Nyárádszereda	– Magyary Domokos	Szemerja	– Mirtse Dénes
Nyárszó	– Kovács István Imre	Sepsiszentkirály	– Farkas József
Nyíres	– Szilágyi András	Siklód	– Tóth József
Nyomát	– Székely József	Somkerék	– Becsknyé Muzsnai Irma
Ocfalva	– Incze Lajos	Somlyóújlak	– Balázs Sándor
Olasztelek	– Becsák János	Somosd	– Farkas Ödön
Oláhdellő	– Szakács Róza	Sófalva	– Máthé Istvánné Muzsnai Mária
Olthévíz	– Tókos Bálint	Sóvárad	– Koródi József
Oltszem	– Fazakas Béla	Sövényfalva	– Szász János
Orbaitelek	– Ádám István	Sülelmed	– Horváth Sarolta
Oroszfája	– Szakálné Kakasy Edit	Szacsva	– Bedő Andor lév.
Ótorda	– Zalányi György	Szamoscikó	– Orbánné Kovács Klára
Ördögösfüzes	– Zs. Szócs Erzsébet	Szamosardó	– Tóth Miklós
Papolc	– Ádám István	Szamosfalva	– Lénárd János
Parajd	– Nagy Lajos	Szamosújvár	– Veress László segédlelkész
Patakfalva	– Szőke Ferenc	Szárarajta	– Incze Viktor
Páké	– Kovács Gyula	Szászrégen	– Magyarosi Sándor
Páva	– Deák Béla	Szászváros	– Nagy Gyula
Pele	– Benke Béla	Szászssombor	– Albert István
Petek	– Réther Vilmos	Szentgerice	– Kiss Ferenc
Petrilla-Dévbánya	– Loyné Sándor Anna	Szentmargita	– Szabó Magda
Petrilla-Lónya	– Baczó Anna	Szentmáté	– Török Lajosné Nagy Anna
Petrozsény	– Simon Ferenc	Szék	– Szováti János
Ploiesti	– Csiki Margit	Székelyabod	– Garda Aladár
Póka	– Magos Mihály	Székelycsóka	– Kovács József
Pókakeresztúr	– Baudentisztel Anna	Székelydália	– Baczó Áron
Pusztakalán	– Malárcsek Róza	Székelyföldvár	– Molnár Pál
Pusztakamarás	– Tóthné Vén Ida	Székelykakasd	– Szövényfő Károly
Radnót	– Incze József	Székelykeresztúr	– Szakál István
Radnótfája	– Cseh András	Székelykocsárd	– Hajdú Ferenc
Ráton	– Bölöni János	Székelykövesd	– Péter Domokos
Retteg	– Bedő Klára	Székelymoson	– Antalné Nagy Rozália
Réty	– Keresztes Gyula	Székelymuzsna	– Szabó Sándor
Rőd	– ifj. Farkas Gyula	Székely-	
Rugonfalva	– Kovács Ferenc	száldobos	– Benedek József

Székely-szenterzsébet	– Szabó Kálmán	Teke	– Szabó Dénes
Székely-szentistván	– Herman István	Telekfalva	– Baczó Albert
Székely-tamásfalva	– Szócs Béla	Teremiújfalu	– Gergely Mihály
Székelytompá	– Berekméryné Czell Borbála	Toldalag	– Szabó István
Székelyudvarhely	– Benkő József	Torboszló	– Kakasy Jenő
Székelyvaja	– ifj. Péter Viktor	Tordaszentlászló	– Deák Sándor
Székes	– Kakassy Nándor	Torja	– Kovács Dezső
Szépkenyerű-szentmárton	– Harangozó Dezső	Torockó-szentgyörgy	– Köble Márton
Szér	– Varró Lőrinc	Tövis	– Veress Zoltán
Szilágybagos	– Bodola Lajos	Tuson	– Fekete Lajos lév.
Szilágyballa	– Péter Dezső	Türe	– Id. Gergely János
Szilágycseh	– Papp József	Udvarfalva	– Kali Sándor
Szilágykered	– Veress János	Uzon	– Löte József
Szilágyfőkeresztúr	– Salamon Gyula	Újós	– Ferencz Klára
Szilágygörcsön	– Kováts Piroska	Újszékely	– Fazakas József
Szilágykövesd	– Várady Dezső lév.	Újtorda	– Nemes Dénes
Szilágynagyfalu	– Végh Béla	Vadasd	– Sántha József
Szilágypanit	– Máthé Ilona	Vajasd	– Soós Bálint
Szilágypercesen	– Balogh Dezső	Vajdahunyad	– özv. Keményné Czirják Emma
Szilágypér	– Tömpe Ferenc	Vajdaszentivány	– Kocsis István
Szilágy sámson	– Éltes János	Válaszút	– Gál László
Szilágy somlyó	– Fodor László	Vámosgálfalva	– Nagy Lajos
Szilágy szeg	– Páll Matild	Váralmás	– Bot Ferenc
Szilágy szentkirály	– Papp Antal	Várhegy	– Makkai Géza
Szilágy zovány	– Hégető Ferenc	Várkudu	– Kővári András
Szolnokháza	– Kovács József	Vármező	– Kiss Ferenc
Szolokma	– Jakab Árpád	Vérvölgy	– Fábryné Cseh Irma
Szotyor	– Kiss Lajos	Vízakna	– László Ferenc
Szováta	– Bartha Béla	Völcsök	– Kántor István
Szövérd	– Kovács Lajos	Vulkán	– Fekete József
Sződemeter	– Kiss János lév.	Zabola	– Pap János
Szőkefalva	– Bartha Kálmán	Zalatna	– Ferenczi Gili [!]
Sztána	– Baczó Margit	Zalán	– Kiss Árpád
Szucság	– Szép Zsigmond	Zágon	– Kiss Lajos
Tacs	– Zsigmond Elek	Zernest	– Furó Gyula lév.
Tancs	– Barthos József	Zilah	– Aracsy Géza
Tasnád	– Székely Sándor	Zsobok	– Kovács Róza és Kovács Piroska
Tasnádcsány	– Titkos Kálmán		
Tasnádszarvad	– Kelemen Károly		
Tasnádszántó	– Berey Károly		

Kiegészítés

A tanulmány első részében szereplő személyek közül kettőnek a halálozási évszámát a szerzőnek időközben sikerült megszereznie. Ezek szerint Nemes Elemér 1949-ben (317. o.), Balogh Dezső 1975-ben halt meg (326. o.).